

EERSTE DEEL

— 140 —

ZES-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK

Geruchten

Wybo, Blommaert, Dekkers en andere Geuzen waren samen in de hut van Matthijs Deschepper, wiens stulp als het hoofdkwartier der bannelingen was geworden.

Blommaert vooral zag somber voor zich, want al stond zijn besluit om de streek te verlaten vast, toch gevoelde hij zich weemoedig, nu de ure van scheiden weldra slaan zou.

Veerle, Descheppers oudste dochter kwam opgewonden binnen, roepende :

— Mannen... 't oproer is begonnen... de menschen zijn de verdrukking eindelijk moede... Vader, wees vroolijk... ja vroolijk... want nu behoeft ge niet langer uw machteloosheid te bejammeren...

— Kind, ge zijt lang weg geweest... maar ge brengt ons heerlijk nieuws, antwoordde Deschepper, die in korten tijd veel verouderd scheen.

— Laat haar voortspreken! riep Dekkers. Veerle welke tijding brengt ge ons?

— Rond Ieperen is de strijd begonnen... gewapende mannen zijn in de kerken en kloosters gedrongen, hebben de geestelijken verjaagd, de afgodsbeelden in stukken geslagen, de altaren verbrijzeld... En de storm slaat over van stad tot stad... van dorp tot dorp!

Allen luisterden verrast toe. Men zag weer een flikkering in de oogen dier bannelingen, een glans op hun gelaat... beweging in hun lijf.

— God zij geloofd... wij zullen strijden... niet meer alleen maar met onze broederen van andere gewesten! kreet Deschepper. Veerle, hoe weet ge dat alles... uw mare is toch geen loos gerucht!

— Men spreekt te Oudenaarde van niets anders en Titelmans is spoorlags naar West-Vlaanderen gereden!

— Om nieuwe slachtoffers te zoeken... maar hij zal niet meer gevreesd worden, die duivel! hernam Deschepper. Vrienden, blijft toch niet zoo kalm... Wybo, uw geestdrift is weer verdwenen.

— We hebben reeds harde lessen ontvangen, Deschepper... we moeten verstandig zijn... Een oproer... ha! is dat

— 141 —

een strijd tegen de verdrukkers als men houten of steenen beelden verbrijzelt! antwoordde Kasper bedaard.

— Ha! weeral wantrouwen... weeral bezwaren... en Blommaert deelt ze, geloof ik, hernam Deschepper heftig.

— Ja ik deel ze! Men verbrijzelt de beelden...

— Maar de papen verbrijzelen ons, schreeuwde Deschepper. Wat deden ze met mijn vrouw en met de uwe, Blommaert... en met zoo velen onzer broederen! Ja we willen de beelden van Rome vernielen... hun kerken schenden... weg met den godsdienst, die huichelaars vormt... die foltert en doodt...

— Kalm Deschepper, zei Blommaert weer. Hervormden en Roomschen moeten samen opstaan tegen de tyrannie! Denk aan Heins... hij was een getrouw katholiek... maar verfoeide de wreedheid... en zoo zijn er velen, die ofschoon leden der oude Kerk, met ons zullen worstelen om de vrijheid. Maar nu zal een breuk ontstaan tusschen de zonen van 't zelfde land! Bovendien, als wij de vrijheid eischen God te dienen gelijk wij verkiezen... moeten we die ook anderen laten, zooniet dan zijn we even onverdraagzaam als onze vijanden. Ik zelf keer me nu af van Rome... ik beken het, ik kan geen vertrouwen meer in haar leer stellen, zoolang men ze niet zuivert... doch ik weet, dat vele trouwe broederen wel de ketterij verfoeien, maar even sterk van de afschuwelijke Inkwisitie afkeerig zijn. En weer roep ik u toe: denk aan burger Heins!

— En ik heb nog nieuws, hernam Veerle... nieuws dat u allen treffen zal... Weet ge wie de verrader is, die onze plannen den vijand openbaarde?

— Die geheimzinnige krijgsman! zei Dekkers.

— Neen, Antoon Ravels!

— Onmogelijk! kreet Blommaert. Maar ook den krijgsman, hoe geheimzinnig hij wezen moge, verdenk ik niet!

— Uw zwager Lodens is in 't woud, hernam de maagd. Ga, vraag het hem, waarom hij zijn hoeve verliet met vrouw en dochter...

— Lodens een banneling? vroeg Blommaert verwonderd.

— Een banneling, nadat Ravels in zijn woning ontmaskerd werd... Maar daar komt uw zwager zelf... hij zal u alles mededeelen.

Lysbeths vader trad werkelijk de hut binnen en zei gelaten :

— Broeders, dat de wille des Heeren geschiede... ik kom in uw midden leven... en laat mijn goederen aan hen die ze begeeren... aan onze vijanden !

Ieder staarde verbaasd den bezoeker aan.

Lodens vertelde nu wat er in zijn woning gebeurd was.

— Ravels... Ravels... ha ! gij weendet bij Agnes' graf, gij wildet mij vertroosten ! riep Blommaert driftig. En gij waart het die Pauwelken van zijn ouders scheidde !... Neen, vriend Wybo, zie me niet zoo strak aan... ik zal niet naar Oude-naarde snellen... want de slang is buiten mijn macht... en waar mijn arm jongske is... dat weten de verdrukkers van ons volk wel... maar het kind is voor mij onbereikbaar... Ik ga heen... ga naar streken, waar ernstige maatregelen genomen worden om den strijd aan te binden... ik ga naar mannen als Brederode en Thoulouse, die hun zwaard reeds scherpen... en als ik hier terug kom zal het zijn als krijgsman, om vastberaden Geuzen aan te voeren.

Neen 't waren geen looze geruchten maar, die verhalen over beeldenvernieling en kerkschending...

Een storm loeide over het land... En in enkele dagen tijds werd menige prachtige kathedraal zoowel als eenvoudigere kerk door de beeldstormers geteisterd.

Heerlijke kunstgewrochten vielen onder de mokers van opgewonden, ruwe kerels, die als wilden bedehuizen en kloosters aanvielen.

Maar zelfs de katholieke geschiedschrijvers uit dien tijd hebben betuigd, dat er geen geweld geschiedde tegen geestelijken en er door de beeldstormers geen enkel juweel gestolen werd. Ja in Vlaanderen hingen deze een hunner gezellen op, omdat hij zich een klein voorwerp toegeëigend had. En de Algemeene procureur De la Barre van Doornik verklaart, dat toen hij met de Hervormde leeraars in de Kathedraal kwam, waar de vloer bestrooid was met kostbaarheden, hij niet den minsten tegenstand ondervond, bij het verzamelen en 't wegbergen van den kerkschat. Den beeldstormers van Valenciennes werd een groote som gelsd

aangeboden, zoo ze hun plan wilden laten varen, maar ze wezen het voorstel met verachting van de hand.

De beeldenstorm was een werk van verwoesting, ja maar geen daad van roofzucht ! En de verwoesters, die tot de laagste standen der samenleving behoorden en niet geleerd hadden rustig na te denken, zagen in die beelden... een symbool der priesterlijke macht. Was het niet om een beeld geen genoegzamen eerbied betuigd te hebben, dat menig rechtschapen Nederlander na de onmenscheijkste folteringen den brandstapel beklimmen moest en was het weeral niet met een beeldje, dat een dweepzuchtig monnik den martelaar in 't uiterste oogenblik lastig viel ?

Het was slechts op hout en steen dat de opgewonden menigte haar woede koelde... de inkwiseurs deden het op levenden ! Te Valenciennes geschiedde de beeldenstorm op Sint Bartholomeüsday, maar geen levend wezen stierf... Eenige jaren later zou te Parijs op denzelfden dag een ander vernielingswerk plaats hebben !

Toch keurden de hoofden der Hervorming die daden van geweld af en onder de nakomelingen dier protestanten is er geen enkel die ze goedkeurt.

De beeldenstorm was toen een voorwendsel om de Nederlanders, ook de onschuldigen ja de Roomschen zelfs, wreed te tuchtigen... immers Alva zou komen... en nu is diezelfde beeldenstorm voor veel hedendaagsche geschiedschrijvers een voorwendsel om de Hervormden te lasteren en daardoor de wreedheid der Inkwisitie als met een sluier te bedekken...

Neen onze getergde, gefolterde vaders waren geen roofzuchtige rabauwen... het waren Vlamingen, Nederlanders die alles offerden in den heiligen strijd voor de vrijheid van geweten, de vrijheid van gedachte !

Het was een sombere Augustusdag... Vroeger dan anders daalde de avond, want donkere wolken joegen snel langs het zwerk en van tijd tot tijd viel er een slagregen.

De storm loeide door het woud, zwiepte de takken van boomen en struiken en schoot er fluitend langs, schudde de forsche eiken, boog de lenige wilgen en klotste 't water der beek over haar oevers.

Op een kleine, open ruimte in 't bosch stond een man, diep in zijn huik gewikkeld; hij hield den hoed met zwarte pluimen in de hand en de wind liet zijn lange lokken als manen fladderen.

Een terpjje duidde een graf aan...

Jacob Blommaert toefde een wijle bij de groeve van zijn dierbare Agnes en de man, die zich hard hield in tegenwoordigheid van anderen, zijn ontroering verbergend, liet nu aan zijn tranen den vrijen loop.

Blommaert weende... en hij schaamde zich die tranen niet Ja er zijn oogenblikken, dat de kloekste man snikt als een kind... en dat die droefheid hem eert...

En zulk een stonde was het voor Blommaert!

Eens was hij de gelukkigste echtgenoot en vader, zich verheugend in 't bezit van gade en kind, wie hij een goed bestaan schenken kon dank zij zijn kunde en vlijt.

Nu was hij weduwnaar, nu was hij kinderloos, nu was hij arm... nu was hij een vogelvrij verklaarde, wiens moordenaar loon en eerbewijzen ontvangen zou!

Lang stond hij daar in den gierend storm, en traag verwijderde hij zich eindelijk.

Aan den zoom van 't bosch blikte hij in 't dal, als een donkere massa lag daar de stad, de bloedige, gefolterde stad.

Heden ja waren de Geuzen er meester... hadden ze in kerken en kloosters op beelden hun woede bot gevierd...

Maar Blommaert bekloeg zijn verblinde broederen, die de zaak der vrijheid benadeelden, Deschepper was hun aanvoerder en diens zoon Herman vond in zijn Bijbel teksten genoeg om den beeldenstorm goed te keuren...

Maar Blommaert zag verder, blikte in de toekomst... en hij sidderde!

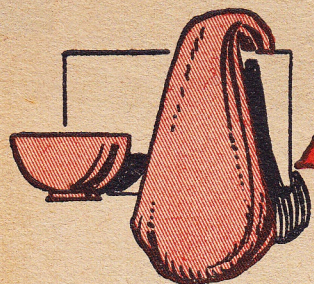
Gisteren nog bezwoer hij de opgewonden ballingen niet alzo te strijden... maar slechts weinigen, Wybo, Dekkers en enkele anderen, hadden naar hem geluisterd...

Blommaert wendde nogmaals 't hoofd in de richting waar Agnes sliep... trok den mantel nauwer om de leden, drukte den hoed op het hoofd... en vertrok!

Jacob Blommaert verliet zijn geboortegrond en streek!

EEN

HELDEN

STRIJD

*of de kapitein
der boschgeuzen*

door A. HANS

EEN

HELDENSTRIJD

OF

De Kapitein der Boschgeuzen

door

A. HANS

EVANGELISATIE DRUKKERIJ

Groendreef, 67, Brussel

—
1926